

Tale ved kreering af Christina Rygaard Kristiansen

Halleluja

Min sjæl, lovpris Herren! Jeg vil lovprise Herren, så længe jeg lever, jeg vil lovsynge min Gud, så længe jeg er til.

Salme 146

Et af årets store højdepunkter her i Ribe er Ruud Langgaardfestivalen, som finder sted den første weekend i september. Ruud Langgaard(1893-1952) var organist her ved domkirken fra 1940 til sin død i 1952. Han var komponist og fik tidligt sit gennembrug i Tyskland, allerede i 1913 med sin 1. Symfoni. Han var en aparte skikkelse, med kan man vist godt sige ikke særligt udviklede sociale kompetencer. En original og egensindig komponist.

Langgaard havde, udover at han komponerede, også som organist og kirkemusiker et syn på musikkens rolle i kirken.

Langgaard var organist på et tidspunkt, hvor en anden komponists tanker, organisten og komponisten Thomas Laubs kirkemusikalske tanker stod stærkt og ligefrem havde dannet skole.

Komponisten Laub(1852-1829) understregede menighedssangen og det, at musikken i kirken altid står i ordets tjeneste.

Laubs tanker skal ses i lyset af de folkelige bevægelser i det 19. århundrede, ikke mindst det grundtvigske fokus på menigheden og menighedssangens betydning. Og Laubs fokus på det, at musikken skal tjene ordet, kom til at ligge i direkte tråd med den nylæsning af Luther, som fandt sted i begyndelsen af det tyvende århundrede. En læsning, som fik indflydelse på og som tjente i et opgør med en meget følelsespræget vækkelseskristendom og det, man vil kalde for liberalteologi.

Musikalsk søgte Laub bag om romantikken, ja han var direkte kritisk over for meget af den senromantiske musik, og han lod sig i stedet inspirere af arven tilbage fra middelalderen. Her fandt Laub en mindre stemningspræget musik velegnet til menighedens fællessang.

Langgaard brød sig imidlertid ikke om Laubs idealer. Musikken skulle for Langgaard ikke tage magten i kirkerummet, men den havde for ham også en selvstændig betydning.

‘Orglet er poesien i kirken’, kunne Langgaard sige, og han fandt det væsentligt, at musikkens stemningsprægede karakter, og dens evne til at formidle det gode og det smukke til den enkelte, også tilkendtes værdi og betydning. Den romantiske arv skulle ikke bare skydes til side, det enkelte menneskes følelser og fantasi har også sin plads i kirken.

Der er meget, jeg holder af ved Laubs kirkemusikalske tanker, ikke mindst hans fokus på menighedssangens betydning og hans understregning af ordets forkyndelse, men jeg er samtidigt grundlæggende enig med Langgaard i hans insisteren på også at lade det individuelt menneskelige komme til orde og hans understregning af musikkens selvstændige egenskaber.

✠

Hvorfor nu så tage Langgaard og Laub frem her i dag ved din kreering som provst, Christina?

Jo, for det første ligger det i god forlængelse af stiftsdagens tema om musikken i folkekirken. Musikken er også et kirkeligt anliggende. Musikken er vigtig og skal ikke blot ses som noget sekundært og perifert. Det er dejligt at fejre gudstjeneste sammen og at synge sammen i kirken, høre orglet spille og synge gode salmer med stærke tekster og sangbare melodier. Og som menighed, præst og provst er det vigtigt at fremme gudstjenestens liv, både gennem ord og musik og ved at værne om kirkens bygninger.

Glæden ved at gå til gudstjeneste er, at jeg her både for noget at høre, som jeg ikke kan sige af mig selv og så samtidigt bliver givet øjne til at se den verden, jeg lever i og er del af. Øje for den generøsitet, som ligger bag mig i kraft af den gode Gud, og som samtidigt bringer håbet ind, som noget bærende for vores fælles liv.

Det er vigtigt at holde sig dette for øje, også som provst i en hverdag præget af mange forskellige gøremål.

✠

For det andet har Langgaard fat i noget, som vi også bør have øje for, og det uanset hvilken opgave og hvilken virke vi har og får givet i kirken. Følelser og stemninger kan let spille os et puds, og kritisk sans er altid både nødvendigt og evangeliet er også at blive sat på plads, men omvendt er det ikke rigtig at fjerne det følelsesfulde og det stemningsmæssige fra kirken og slet ikke, ikke at tilkende det, som rører sig et menneske betydning og værdi. I vores tid er det vigtigt at vi i kirken både giver rum til følelse og forstand, ja til alt det, der rører sig i et menneske.

Det ligger endda i god forlængelse af selve evangeliet. Det glædelige budskab om Jesus Kristus, hans komme til verden, hans død og opstandelse er jo mere end en filosofi og en særlig lære. Kristentro er ikke gjort med at kunne en bekendelse

udenad, at kende tilstrækkeligt med skriftsteder og redegøre for den kristne dogmatik.

Kristentro er noget livsnært, som har med hele vores liv, den enkeltes liv og fællesskabet med hinanden at gøre. Det er en hjertesag. Gud skriver, som det hedder i en gammel salme, sit navn ind i den døbttes hjerte. Gud vil mennesket og møder os i vores liv, i det liv, vi lever med alle vores glæder og sorger, tanker og fantasier, følelser og overvejelser. Og den tak, vi skylder ham, og som kommer til udtryk i her i kirken, kan rumme hele det virvar af menneskelige tanker, de følelser og den grublen, vi gør os.

⌘

Endelig for det tredje er det vigtigt at vi forstår ordet på Langgaards vis, dvs. i dets bredeste betydning. For mig er det så fint, når Langgaard sammenligner orglet med poesi. Poesi er jo også en sprogform, en genre. Og han får dermed indirekte sagt, at også den kan udfolde ordets forkyndelse, i sin egen form.

Kirken er virkelig et sted, hvor mange genrer kan være i spil. Vi skal ikke skelne for hårdt mellem ordet og alt andet i verden, mellem ordet og musikken, ordet og kirkerummet, ordet og tingene. Der ligger også et ord gemt i orglet, når det spiller og måske endda i dens form. Der ligger et ord bundet i kalken og granitkvadrene, murværket, tårnene og sognegårdene. For ordet er jo skrevet ind i menneskets hjerte, og det kan således være med i alt, hvad vi gør, skaber og former.

Så læg dig det på sinde, Christina, husk at ordet er skrevet ind i det hjerte og tag det med ud i dit virke som provst, i mødet med de enkelte sognes præster og menigheder, i din administrative virke, i mødet med andre.

Litteratur:

Bendt Viinholt Nielsen, *Rued Langgaard, Langgaard versus Laub*, Ribe 2013.

Bodil Steensen-Leth, *Når solen er begravet, en roman om Ruud Langgaard*, Gyldendal 2014.

